

Høring NOU 2023:4 Tid for handling. Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste.

ANSA er samskipnaden og interesseorganisasjonen for norske studenter i utlandet. Vi takker for muligheten til å svare på høringen til NOU 2023:4 *Tid for handling. Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste*.

Kandidater fra utlandet

ANSA stiller seg positive til at Norge utvider kapasiteten til å utdanne leger i landet. Utover dette henviser vi til ANSA sitt høringssvar til Grimstadutvalget sin rapport.¹

Selv i en situasjon hvor Norge utdanner 80 prosent av helsepersonellet vi trenger, vil det være behov for kandidater som har tatt utdanningen sin utenfor Norge. De tilegner seg kompetanse som Norge er helt avhengige av. Det er og en verdi i seg selv at disse kandidatene har studert i utlandet. Ved å studere i utlandet får studentene ta del i fagmiljøer med ulike styrker enn de norske, og tar med seg internasjonale impulser tilbake til yrket i Norge. Kunnskapen er global, og helsefagene er ikke noe unntak. Vi er glade for å se at helsepersonellkommisjonen anerkjenner denne verdien i sin rapport. Det er viktig å anerkjenne medisinstudentene i utlandet som den ressursen de er for Norge.

Når vi vet at behovet for at norske studenter tar medisinstudium i utlandet, og at kandidater både fra inn og utland vil fortsette å ta disse studieløpene i utlandet, er det viktig at overgangen fra studier til arbeid er så sømløs som mulig. ANSA har lenge jobbet med saken om medisinstudenter i Danmark som må fullføre klinisk basisutdannelse (KBU) i Danmark før de kan søke LIS1 i Norge. Denne ordningen gjør at mange kandidater bruker unødvendig lang tid før de kommer i jobb i det norske helsevesenet. Da læremålene i KBU og LIS1 er svært like tar mange av disse kandidatene denne praksisen dobbelt.

ANSA stiller seg derfor svært positive til at ekspertutvalget som har sett på fastlegeordningen anbefaler at "gjennomført KBU og AT-tjeneste bør kvalifisere for godkjenning av læringsmål i LIS1."² Dette vil bidra til at kandidatene raskere kan bidra i det norske helsevesenet, og til at det fristilles plasser på LIS1.

Informasjon og samkjøring

Det er generelt et stort behov for bedre informasjon og samkjøring innenfor godkjenningsfeltet. Dette er noe Meld. St. 14 (2022-2023) *Utsyn over kompetansebehovet i Norge* trekker frem i sitt kapittel 10. Riksrevisjonen sin gjennomgang av godkjenning av kompetanse fra utlandet viser at studenter både har droppet ut eller opplevd det som en risiko å velge studier i utlandet, som følge av at de ikke kan få et sikkert svar på om utdanningen vil bli godkjent.³

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-grimstadutvalgets-utredning-studieplasser-i-medisin-i-norge-behov-modeller-og-muligheter/id2673050/?uid=fd9f0c7b-a522-4772-a197-29dbf7ee110c>

² *Gjennomgang av allmennlegetjenesten: Ekspertutvalgets rapport* (2023). Side 312.

³ Riksrevisjonen (2019). *Riksrevisjonens undersøkelse om godkjenning av utdanning og yrkeskvalifikasjoner fra utlandet*. (Dokument 3:12 (2018-2019)). Side 92

ANSA ber om at:

- Det settes i gang med en prøvepilot på forhåndsgodkjenning av utvalgte helsefagutdanninger opp mot vilkår, slik som NOKUT anbefalte etter sin gjennomgang av ordningene i 2019.⁴
- Studenter som har påbegynt en helsefagutdanning i utlandet, dømmes etter det regelverket som var gjeldende da de reiste ut, så lenge dette er til fordel for studenten. Studentene har et ansvar for å ta et informert valg om studier i utlandet, men det er svært vanskelig å sette seg inn i et regelverk som ikke finnes enda.

⁴ NOKUT (2019) *Kartlegging av godkjenningsordningene for lovregulerte yrker*. Side 13